

ARAŞTIRMA / RESEARCH

Üniversite öğrencilerinin evlilik tutumlarını etkileyen faktörler

Factors affecting marriage attitudes of university students

Meltem Akbaş¹, Şule Gökyıldız Sürücü², Cemile Onat Köroğlu³, Melike Öztürk⁴

¹Çukurova Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Fakültesi, Ebelik Bölümü, Adana, Turkey

Cukurova Medical Journal 2019;44(1):93-100

Abstract

Purpose: This descriptive study aims to identify factors affecting attitudes of university students on marriage.

Material and Methods: The sample consists of 791 students. The data were collected with "Personal Information Form" and was prepared by the researchers and "Inonu Marriage Attitude Scale".

Results: The ideal marriage age was determined to be 24 years and over for 74.6% of the girls and 25-29 years for 77% of the boys. Of the students, 95.2% stated that they had to decide who to marry, 68.5% said that marriage was most affected by having economic freedom, and 59.9% said that they were not afraid of marriage. Of the respondents, 64.1% stated that women and men should have equal authority, 67.3% said that they had a deterioration in the family institution today, 91.5% said that their parents were a happy marriage, and 63% said that violence against women had cooled from marriage. The average score for Inonu Marriage Attitude Scale was 77.85±15.430. It has been observed that the attitudes of the students towards marriage are influenced; gender, parents' happiness, fear of marriage, the ideal marriage age of women and men, marital status of their families, and their views on marriage.

Conclusion: It was determined that the students' marital attitudes were positive and their fears about marriage were affected by the parents being married and being happy. In this respect, it may be suggested to determine the factors that affect the marital attitudes of the students positively and negatively, to plan the training to be formed by the experts in these fields and to establish centers where the students can easily reach and have sufficient level of counseling.

Keywords: Marriage, attitude, university, nursing, midwifery, student

Öz

Amaç: Bu çalışma üniversite öğrencilerinin evlilik tutumlarını ve etkileyen faktörleri belirlemek amacıyla yapılmıştır.

Gereç ve Yöntem: Tanımlayıcı olarak yapılan araştırmanın örneklemini 791 öğrenci oluşturmuştur. Veriler, araştırmacılar tarafından literatüre dayalı olarak hazırlanan "Kişisel Bilgi Formu" ve "İnönü Evlilik Tutum Ölçeği" ile toplanmıştır.

Bulgular: İdeal evlenme yaşını kadınların %74.6'sı için 24 yaş ve üzeri, erkeklerin %77'si ise 25-29 yaş arası olarak belirlenmiştir. Öğrencilerin %95.2'si kiminle evleneceğine kendisinin karar vermesi gerektiğini, %68.5'i evlilik kararını en çok ekonomik özgürlüğe sahip olma durumunun etkilediğini ve %59.9'u evlilikten korkmadığını belirtmiştir. Katılımcıların %64.1'i ailede kadın ve erkeğin eşit otoriteye sahip olması gerektiğini, %67.3'ü günümüzde aile kurumunda bozulmalar yaşandığını, %91.5'i anne-babalarının mutlu bir evliliği olduğunu, %63'ü kadına yönelik şiddetin evlilikten soğuttuğunu belirtmişlerdir. İnönü Evlilik Tutum Ölçeği puan ortalamasının 77.85±15.430 olduğu görülmüştür. Öğrencilerin evliliğe yönelik tutumlarını; cinsiyetleri, anne-babalarının mutluluk durumları, evlilikten korkma durumları, kadın ve erkeğe ilişkin ideal evlenme yaşı ile ilgili görüşleri, ailelerinin nikâh durumları ve nikaha ilişkin görüşlerinin etkilediği görülmüştür.

Sonuç: Öğrencilerin evlilik tutumlarının olumlu olduğu ve evliliğe ilişkin korkuları ile anne babaların nikâhlı olma ve mutlu olma durumundan etkilendiği saptanmıştır. Öğrencilerin evlilik tutumlarını olumlu ve olumsuz etkileyen faktörler göz önünde bulundurularak, bu alanlarda uzman kişiler tarafından oluşturulacak eğitimlerin planlanması ve öğrencilerin kolay ulaşabileceği ve yeterli düzeyde danışmanlık alabileceği merkezlerin oluşturulması önerilebilir.

Anahtar kelimeler: Evlilik, tutum, üniversite, hemşirelik, ebelik, öğrenci

Yazışma Adresi/Address for Correspondence: Dr. Meltem Akbaş, Çukurova Üniversitesi Sağlık Bilimleri Fakültesi Ebelik Bölümü, Adana, Turkey E-mail: makbaskanat@gmail.com
Geliş tarihi/Received: 05.07.2018 Kabul tarihi/Accepted: 28.08.2018 Çevrimiçi yayın/Published online: 02.10.2018

GİRİŞ

Toplumun temel ve en küçük yapı taşı olan aile kurumunun oluşumunda evlilik oldukça önemli rol oynamaktadır. Aynı zamanda evlilik, toplumun değerlerinin bir sonraki nesillere aktarımı işlevini üstlenen en önemli unsurdur. Sosyal, kültürel ve dini değerlerin yaşaması sağlıklı bir evlilikle mümkündür^{1,2}.

Evlilik; karşılıklı sevgi, ilgi, saygı, hoşlanma duyan kişilerin hayatlarını birleştirilmesi ve hayatlarında karşılaşacakları her türlü duruma karşı ortak hareket etmeyi gerektiren bir eylemdir. Aynı zamanda evlilik; toplumlarda farklı yapılar gösterebilen, aile kurmayı ve türün devamını sağlayan iki insanın kalıcı bir beraberlik için bir araya gelerek oluşturdukları, birbirlerine ve çocuklarına karşı ortak sorumluluklarını yerine getirmeye söz verdikleri, birbirine bağlı sistemlerden oluşan evrensel bir kurumdur¹⁻³.

Evlilikte mutluluk, eş seçiminin iyi yapılmasına bağlıdır. Eş seçiminin başarıyla gerçekleşebilmesi için kişinin evlilikten beklentisini, amacını çok iyi saptaması ve beklenti düzeyinin gerçekçi olup olmadığını belirlemesi gerekir. Ortak yönleri çok olan çiftlerin evliliklerinde başarı şansları yüksek olacaktır^{4,5}.

Üniversite dönemi pek çok birey için eş ve iş seçimi süreçlerini içeren, kritik bir dönemdir. Gençler üniversite yaşamı boyunca pek çok farklı fırsat ve olanaklarla karşılaşmakta, ileride eşleri olacak kişilerle tanışabilmektedirler. Genç yetişkinlik, yapısı itibarıyla, romantik ilişkilerin ve çift olmanın ön plana çıktığı bir dönemdir. Bu dönem aynı zamanda, sağlıklı ilişki davranışları ve eş seçimine yönelmek için ideal bir dönemdir^{6,7}. Evliliği düşünen ve hayal eden bu gençlik, çevresindeki arkadaşlarından aradığı kriterlere uygunluğuna göre birisini kendisine eş adayı seçebilmektedir. Karşılıklı ilişkilerin ilerlemesiyle bu birliktelik genel olarak evlilik ile sonuçlanmaktadır^{8,9}.

Evlenme yaşına gelmiş ve gerekli olgunluğa ulaşmış olan bir genç için kendi özelliklerinin farkında olması, evlilik ve aileden beklentilerinin ne olduğunu bilmesi çok önemlidir. Çünkü kendi özelliklerinin farkında olan, evlilik ve aileden ne beklediğini bilen bir gencin, kendi özelliklerine uygun, evlilik ve aileden beklentilerini karşılayabilecek bir eş adayını bulması kolay olacaktır. Şayet genç kendi özelliklerinin farkında olmaz, evlilik ve aileden

beklentilerini net olarak belirleyemezse nasıl bir kimseyle ve nasıl bir evlilik yapacağını da bilemeyebilecektir¹. Ancak birden fazla değişikliğin ve karmaşık duyguların yaşadığı bu dönemde evlilik için verilen kararlar bazen sağlıklı olmamaktadır¹⁰.

Sağlıklı bir evlilik için, ailesinden ayrı ve birden fazla uyarana maruz kalan üniversite gençlerinin, evlilik, eş seçimi, aile yaşamı ve ailede rol paylaşımı konularında bilinçlendirmek oldukça önemlidir¹¹.

Toplum sağlığının korunması, geliştirilmesi ve sürdürülmesi konusunda sağlık çalışanlarına önemli sorumluluklar düşmektedir. Öğrenci ebe ve hemşirelerin, geleceğin sağlık çalışanları olarak evlilik ile ilgili tutumlarının belirlenmesi, evlilik ve aile yaşamına yönelik bir farkındalık yaratılmasına yönelik projeler için ver sağlayacaktır. Bu durumun ebe ve hemşirelerin bireye, aileye ve topluma verdiği hizmetin kalitesini artıracığı öngörülmektedir^{12,13}. Bu çalışma, üniversite öğrencilerinin evlilik tutumlarını etkileyen faktörleri belirlemek amacıyla yapılmıştır.

GEREÇ VE YÖNTEM

Araştırma tanımlayıcı olarak yapılmıştır. Araştırmanın evrenini, 2016-2017 Eğitim-Öğretim yılında Çukurova Üniversitesi Sağlık Bilimleri Fakültesi Ebelik ve Hemşirelik bölümlerinde öğrenim gören 230 ebelik, 1300 hemşirelik bölümünden olmak üzere toplam 1530 öğrenci oluşturmuştur. Örneklem “National Statistical Service Sample Size Calculator” ile hesaplanmıştır. Yüzde beş hata payı ve %95 güven aralığında belirlenen örneklem sayısı 644’tür. Araştırmada veri kaybı olabileceği düşünüldüğünden örneklem sayısı %25 oranında artırılarak çalışmanın en az 803 öğrenci ile gerçekleştirilmesi planlanmış ve araştırma 803 öğrenci ile tamamlanmıştır. Ancak bilgi eksikliği nedeni ile 12 veri toplama formu değerlendirmeye alınmadığından örnekleme 791 öğrenci oluşturmuştur. Veri toplamadan önce etik kurul onayı (13 Ocak 2017 60/30 nolu karar), okul yönetiminden kurum izni, dersin sorumlu öğretim elemanından sözlü izin ve öğrencilerden sözlü bilgilendirilmiş onam alınmıştır.

Ölçme araçları

Veriler, İnönü Evlilik Tutum Ölçeği ve Kişisel Bilgi Formu ile toplanmıştır. Kişisel Bilgi Formu, araştırmacılar tarafından doğrultusunda oluşturulan katılımcıların bireysel özelliklerini belirlemeye

yönelik sekiz ve evliliğe ilişkin 14 soru olmak üzere toplam 22 sorudan oluşmuştur^{14,15,16,17}. Bayoğlu ve Atlı tarafından 2014 yılında geliştirilen İnönü evlilik Tutum Ölçeği ise 21 maddeli ve tek faktörlü, 5'li likert tipinde bir ölçektir. Ölçeğin derecelendirilmesi, Hiç katılmıyorum (1), Nadiren katılıyorum (2), Biraz katılıyorum (3), Katılıyorum (4) ve Kesinlikle katılıyorum (5) şeklindedir. Ölçekten elde edilebilecek puan aralığı 21-105 arasındadır. Elde edilen puanın yüksek olması evliliğe yönelik olumlu tutumu, düşük puan ise evliliğe yönelik olumsuz tutumu ifade etmektedir. Ölçekte ters puanlama ve kesme noktası yoktur. Ölçeğin güvenilirlik katsayısı ise 0.90'dır.

Verilerin toplanması

Veriler 20 Şubat -01 Mart 2017 tarihleri arasında araştırmaya katılmaya gönüllü olan ve verilerin toplandığı tarihlerde fakültede bulunan ve derse katılan öğrenciler ile toplanmıştır. Verilerin toplanmasında olasılıklı örnekleme yöntemlerinden gelişigüzel örnekleme yöntemi kullanılmıştır.^{18,19} Veriler, çalışmaya katılmaya gönüllü öğrencilere araştırma hakkında bilgi verildikten sonra veri toplama formları dağıtılarak öz bildirimlerine göre toplanmıştır. Veri toplama formları 15 dakikada doldurulmuştur.

İstatistiksel analiz

Veriler, SPSS 20.0 (Statistical Package for the Social Sciences) programında tanımlayıcı ve parametrik istatistiksel analiz yöntemleri ile analiz edilmiştir. Tanımlayıcı istatistiksel analizlerde ortalama, standart sapma, minimum, maksimum, frekans ve yüzdelik değerleri hesaplanmıştır. Nicel verilerin karşılaştırılmasında normal dağılım gösteren değişkenlerin iki grup karşılaştırmalarında Independent-Samples t Testi, normal dağılım gösteren üç ve üzeri grupların karşılaştırmalarında ise One-way ANOVA kullanılmıştır. Bağımsız değişkenlerden hangisinin bağımlı değişkeni daha çok etkilediğini belirlemek için linear regresyon ile analiz edilmiştir. Kritik anlamlılık seviyesi 0.05 olarak alınmıştır. Elde edilen bulgular uygulanan ölçek formundaki sorularla sınırlıdır.

Tablo 1. Öğrencilerin tanıtıcı özellikleri

Tanıtıcı Özellikler	Sayı (n:791)	%
Yaş		
20 yaş ve altı	434	54.9
21 yaş ve üzeri	357	45.1

Cinsiyet		
Erkek	179	22.6
Kadın	612	77.4
Bölüm		
Ebelik	174	22.0
Hemşirelik	617	78.0
Sınıf		
1.sınıf	293	37.0
2.sınıf	204	25.8
3.sınıf	149	18.8
4.sınıf	145	18.3
Ailenin yaşadığı yer		
Kent	690	87.2
Kır	101	12.8
Yaşadığı bölge		
Akdeniz	657	83.1
Güneydoğu Anadolu	82	10.4
Diğer bölgeler	52	6.6
Ailenin gelir durumu		
1500 ve altı	420	53.1
1600 ve üzeri	371	46.9
Anne- babanın evlilik		
Görücü Usulü	490	61.9
Tanışarak	245	31.0
Kaçarak	56	7.1
Ebeveyn nikah durumu		
Resmi ve dini nikah	563	71.2
Resmi nikah	208	26.3
Nikahsız	20	2.5
Aile tipi		
Çekirdek	664	83.9
Geniş	107	13.5
Parçalanmış	20	2.5
Cinsel bilgi kaynakları*		
Aile	163	20.7
Arkadaş	215	27.2
Yazılı kaynaklar	323	40.8
Radio, televizyon	52	6.6
İnternet	401	50.7

*Birden fazla seçenek işaretlenmiştir.

Tablo 2. Öğrencilerin evliliğe ilişkin görüşleri

Özellikler	Sayı (n:791)	%
Kızlar için ideal evlenme yaşı		
23 yaş ve altı	201	25.4
24 yaş	590	74.6
25 yaş ve üzeri	0	0
Erkekler için ideal evlenme yaşı		
23 yaş ve altı	0	0
24 yaş	87	11.0
25 yaş ve üzeri	704	89.0
Evliliğe karar verme durumu		
Eşimle beraber	753	95.2
Ailem ve akrabalar	38	4.8
Evlilik kararını etkileyen faktörler*		
Eğitimi tamamlamak	129	16.3
Ekonomik özgürlük	542	68.5
Evlilik yaşına ulaşmış olmak	321	40.6
Geçerli bir meslek sahibi olmak	313	39.6
Fiziksel olgunluğa ulaşmak	288	36.4
Çeyizimin tamamlanmış	79	10.0

olması		
Eşler arasında otorite dağılımı		
Karı-koca arasında otorite olmamalı	179	22.6
Kadında olmalı	27	3.4
Erkeklerde olmalı	78	9.9
Her ikisinin de olmalı	507	64.1
Aile kurumunun günümüzdeki durumu		
Geçerliliğini koruyor	259	32.7
Bozulmalar yaşanıyor	532	67.3
Anne-babanın evliliği		
Mutlu	724	91.5
Mutsuz	67	8.5
Ailelerde yaşanan sorunların nedenleri*		
Çok eşlilik	191	24.1
Kronik hastalıklar	81	10.2
Aldatma	462	58.4
Cinsel istismar	166	21.0
İşsizlik	380	48.0
Kötü alışkanlıklar	481	60.8
Ekonomik yetersizlik	480	60.7
Çocuksuzluk	173	21.9
Gelenek farkı	273	34.5
Sosyal yapı farkı	305	38.6
Nikaha ilişkin görüşler		
Hem resmi hem dini nikah olmalı	682	86.2
Sadece resmi nikah olmalı	78	9.9
Nikaha gerek yok	31	3.9
Evlilikten korkma durumu		
Korkuyorum	317	40.1
Korkmuyorum	474	59.9
Kadına yönelik şiddetten etkilenme durumu		
Evlilikten soğumama neden oluyor	498	63.0
Kadınların hatalı olduğunu düşünüyorum	27	3.4
Aşk evliliği ile sorunların azalacağını düşünüyorum	266	33.6

*Birden fazla seçenek işaretlenmiştir.

BULGULAR

Bu bölümde üniversite öğrencilerinin tanıtıcı özellikleri ile evlilik tutumları ve etkileyen faktörlerin belirlenmesine yönelik bulgular verilmiştir. Öğrencilerin yaş ortalamasının 20.52 ± 1.935 , dağılım aralığının ise 17-35 yaş arasında olduğu görülmüştür.

Tablo 1’de öğrencilerin tanıtıcı özelliklerine ilişkin bulgular verilmiştir. Öğrencilerin %54.9’unun 20 yaş ve altı, 77.4’ünün kadın, %78’sinin hemşirelik bölümünde, %37’sinin 1. sınıf olduğu belirlenmiştir. Öğrencilerin %87.2’sinin ailesinin kentte yaşadığı ve %53.1’inin ailesinin 1550 tl ve altında gelire sahip olduğu görülmüştür. Çalışmaya katılan öğrencilerin anne-babasının, %61.9’unun görücü usulü ile evlilik yaptığı, %71.2’sinin anne babasının hem resmi hem de dini nikahı olduğu, %83.9’unun çekirdek aileye

sahip olduğu ve %50.7’sinin cinsel konularda bilgiye internette ulaştıkları belirlenmiştir.

Tablo 2’de öğrencilerin evliliğe ilişkin görüşleri verilmiştir. Öğrencilerin %74.6’sı kızlar için ideal evlenme yaşının en az 24 yaş olması gerektiğini, %77’si erkekler için ideal evlenme yaşının 25 yaş ve üzeri olması gerektiğini, %95.2’si ise evliliğe evleneceği kişi ile birlikte karar vermesi gerektiğini bildirmiştir. Öğrencilerin %68.5’i evlilik kararını ekonomik faktörlerin etkilediğini, %64.1’i eşler arasındaki otorite dağılımının eşit olması gerektiğini, %67.3’ü günümüzde aile kurumunda bozulmalar yaşandığını belirtmiştir. Öğrencilerin %91.5’i anne-babasının mutlu bir evliliği olduğunu, %60.8’i ailedeki sorunların başında kötü alışkanlıkların geldiğini, %86.2’si evliliklerde hem resmi, hem de dini nikah olması gerektiğini, %59.9’u evlilikten korkmadığını ve %63’ü ise kadına yönelik şiddetin evlilikten soğumasına neden olduğunu ifade etmişlerdir.

Öğrencilerin İnönü Evlilik Tutumu Ölçeği puan ortalamasının 77.85 ± 15.403 , dağılım aralığının ise 22-105 arasında olduğu görülmüştür. Tablo 3’te öğrencilerin İnönü Evlilik Tutumu Ölçeği puan ortalamalarının etkileyen faktörler verilmiştir. Öğrencilerin cinsiyetleri ile evlilik tutumu ölçeği puan ortalamaları arasında ($p=0.000$) istatistiksel olarak anlamlı bir fark bulunmuştur ($p<0.05$). Erkek öğrencilerin evlilik tutumu ölçeği puan ortalamalarının kadın öğrencilere göre daha yüksek olduğu görülmüştür.

Öğrencilerin anne-babalarının mutlu olup olmama durumları ile İnönü evlilik tutumu ölçeği puan ortalamaları arasında ($p=0.001$) istatistiksel olarak anlamlı bir fark bulunmuştur. Anne-babaları mutlu olan öğrencilerin puan ortalamalarının, anne-babaları mutsuz olan öğrencilere göre daha yüksek olduğu görülmüştür.

Öğrencilerin evlilikten korkup, korkmama durumları ile İnönü evlilik tutum ölçeği puan ortalamaları arasında ($p=0.000$) istatistiksel olarak anlamlı bir fark bulunmuştur. Evlilikten korkmayan öğrencilerin puan ortalamalarının, evlilikten korkan öğrencilere göre daha yüksek olduğu görülmüştür.

Öğrencilerin kadınlar için ideal evlenme yaşına ilişkin görüşleri ile evlilik tutumu ölçeği puan ortalamaları arasında ($p=0.000$) istatistiksel olarak anlamlı bir fark bulunmuştur. Kadınlar için ideal evlenme yaşı 23 yaş ve altı diyen öğrencilerin puan ortalamalarının, kadınlar için ideal evlenme yaşı 24

yaş ve üstü diyen öğrencilere göre daha yüksek olduğu görülmüştür.

Öğrencilerin erkekler için ideal evlenme yaşına ilişkin görüşlerine ile evlilik tutumu ölçeği puan ortalamaları arasında ($p=0.0001$) istatistiksel olarak anlamlı bir fark bulunmuştur. Öğrencilerin erkekler için bildirdikleri ideal evlenme yaşı arttıkça evlilik tutumu ölçeği puan ortalamalarının düştüğü görülmüştür.

Öğrencilerin ailelerinin nikah durumları ile evlilik tutumu ölçeği puan ortalamaları arasında ($p=0.040$) istatistiksel olarak anlamlı bir fark bulunmuştur. Anne-babaları hem resmi hem dini nikahlı olan öğrencilerin puan ortalamalarının, anne-babaları sadece resmi nikahlı olan öğrencilerin ve anne-babaları sadece dini nikahlı olan veya hiçbir nikahı olmayan öğrencilere göre daha yüksek olduğu görülmektedir.

Tablo 3. Öğrencilerin inönü evlilik tutumu ölçeği puan ortalamalarını etkileyen faktörler.

Bireysel özellikler ve görüşler	Ölçek			
	Sayı	Ort.±SS	* t/F değeri	p değeri
Cinsiyet				
Erkek	179	81.84±15.730	3.969	0.000
Kadın	612	77.10±14.989		
Anne-baba evliliği				
Mutlu	724	78.56±14.881	3.547	0.001
Mutsuz	67	70.13±18.915		
Evlilikten korkma durumu				
Korkuyor	317	71.09±15.623	-10.487	0.000
Korkmuyor	474	82.37±13.544		
Kadınlar için ideal evlenme yaşı				
23 yaş ve altı	201	83.31±13.359	6.413	0.000
24 yaş ve üstü	590	75.99±15.656		
Erkekler için ideal evlenme yaşı				
24 yaş ve altı	87	82.46±14.300	24.881	0.000
25-29 yaş arası	609	78.70±14.812		
30 yaş ve üstü	95	68.18±16.607		
Ailenin nikâh durumu				
Hem dini hem resmi nikâhlı	563	78.73±14.809	3.238	0.040
Resmi nikâhlı	208	75.75±16.817		
Dini nikâhlı veya nikâhsız	20	74.85±16.832		
Nikâh ile ilgili görüşler				
Hem dini hem resmi nikâhlı olmalı	682	78.85±14.396	13.100	0.000
Resmi nikâhlı olmalı	78	73.56±17.933		
Dini nikâhlı veya nikâhsız olmalı	31	66.58±23.186		

*t=Independent- Samples t Testi, F= One-Way ANOVA

Öğrencilerin evliliğe yönelik tutumlarının hangi değişkenlerden etkilendiğini değerlendirmek amacıyla yapılan linear regresyon modelinde, anne ve babanın ilişkisi, öğrencinin evliliğe bakış açısı ve ebeveynlerin nikah türü etkili bir faktör olduğu görülürken ($p<0.05$), anne babanın kaçarak,

anlaşarak ya da görücü usulü evlenmiş olmasının etkili bir faktör olmadığı belirlenmiştir (Tablo 4). Öğrencilerin evliliğe yönelik tutumlarını; bölüm, sınıf, yaşanan bölge ve ailenin gelir durumunun etkilemediği görülmüştür ($p>0.05$).

Tablo 4. Öğrencilerin evliliğe yönelik tutumları ile ilişkili faktörler

Özellikler	B	Standart Sapma	Beta	t	p	% 95 Güven Aralığı	
						Min.	Max.
Ebeveynlerin nikah türü	1.232	0.571	0.071	2.156	0.031	0.110	2.354
Evliliğe bakış açısı	11.163	1.032	0.355	10.813	0.000	9.136	13.189
Anne babanın ilişkisi	-7.831	1.818	-0.141	-4.307	0.000	-11.400	-4.261
Ebeveynlerin evlenme şekli	-5.51	0.812	-0.022	-0.679	0.497	-2.144	1.042

Linear Regresyon Modeli

TARTIŞMA

Üniversite dönemi pek çok birey için evlilik kavramının oluştuğu ve ideal eş seçimi süreçlerini içeren, bir dönem olabilmektedir. Evlilik için aranan kriterler bu dönemde şekillenmekte ve evliliğe yönelik olumlu ya da olumsuz tutumlar oluşmaktadır^{15,17}. Eş seçiminde aranan kriterler birçok faktöre göre değişebilmesine rağmen, çoğunlukta ilk kriteri yaş oluşturmaktadır³. Gazioğlu²⁰ tarafından genç yetişkinlerin evlilik ve aile hayatına ilişkin görüşlerinin değerlendirilme amacıyla yapılan çalışmada, evlilikte erkeklerin kadına göre mutlaka yaşça büyük olması gerektiği ifade edilmektedir. Bu çalışmada da benzer bir şekilde öğrenciler erkekler için ideal evlenme yaşının kadınlara göre daha büyük olması gerektiğini ifade etmişlerdir. Türkarşan ve arkadaşları²¹ tarafından üniversite son sınıf öğrencilerinin evliliğin kuruluşuna ilişkin görüş ve düşüncelerini incelemek amacıyla yapılan çalışmada öğrenciler evlilik için en uygun yaşın 25 ve üzeri olduğunu belirtmiştir. Bu çalışmada da benzer olarak, kızlar için ideal evlenme yaşının en az 24 yaş, erkekler için ise ideal evlenme yaşının 25-29 yaş arası olması gerektiği şeklinde benzer bulgular elde edilmiştir.

Pınar¹⁰ tarafından yapılan çalışmada öğrencilerin evleneceği kişinin en çok iyi huylu (%94.2) ve eğitilmiş (%97.1) olması gerektiğini saptanmıştır. Pınar'ın¹⁰ çalışmasından farklı olarak bu çalışmada öğrencilerin evlilik kararını en çok ekonomik faktörlerin (%68.5) etkilediği sonucu elde edilmiştir. Bu sonucun ortaya çıkmasında, günümüzde aile kuracak kişilerin rahat bir yaşam sürmek istemeleri, parasal özerklik ihtiyacı ve maddi yetersizliğin başarısız evliliklere yol açabileceği düşüncesinin etkili olduğu düşünülmektedir.

Pınar¹⁰ tarafından üniversite son sınıf öğrencilerinin evliliğe bakış açısını değerlendirmek amacıyla yapılan çalışmada öğrencilerin %82.9'u eş seçiminde kendi kararını verdikten sonra ailesinin onayını alacağını bulunmuştur. Bu çalışmada da benzer ancak daha yüksek oranda evlenme kararının evleneceği kişi ile birlikte alınması gerektiği sonucu bulunmuştur. Bu bakış açısı günümüzde kurulan ailelerin özerkliğinin sağlanması, çiftlerin daha sağlıklı ve dengeli bir ilişkiye sahip olmaları açısından önemlidir.

Gazioğlu²⁰ tarafından yapılan çalışmada sosyoekonomik özellik ve eşler arasındaki otorite dağılımının eşit olması gerektiği bulunmuştur. Bu

çalışmada da Gazioğlu'nun²⁰ bulgularına benzer bir şekilde en çok sosyoekonomik özellik (%68.5) ve eşler arasındaki otorite dağılımının eşit olması (%67.3) gerektiği belirtilmektedir.

Bu çalışmada öğrencilerin %67.3'ü günümüzde aile kurumunda bozulmalar yaşandığını ifade etmişlerdir. Literatür incelendiğinde, aile kurumundaki bozulmaların nedeni küreselleşme ve küreselleşmenin aile yapısı, kadının statüsü, eğitim düzeyi, ekonomik durum ve kadın erkek ilişkilerinin algılanma biçimine olan etkisi şeklinde açıklanmaktadır^{22,23,25-27}.

Çalışmada öğrenciler, ailede yaşanan sorunların ilk iki sırasında kötü alışkanlıklar (%60.8) ve ekonomik yetersizliğin (%60.7) olduğunu belirtmişlerdir. Kargı'nın²⁸ çalışmasında gençler, aile içi sorunların %60 oranında bireylerden kaynaklandığını ve %40 oranında da aile bireylerinin dışındaki etkenlerden kaynaklandığını belirtmişlerdir. Gençler; bireysel nedenler olarak; iletişimsizlik, kişilik sorunları, hoşgörüsüzlük, saygısızlık, alkol kullanımı gibi nedenleri sıralarken, bireyin dışındaki etkenlere ise, işsizlik, geniş aile ile yaşanan sorunlar, küçük yerde yaşamak gibi nedenleri sıralamışlardır.

Günümüzde evlilik kadar evlilikte işlerin yolunda gitmesi de oldukça önemlidir. Son yıllarda artan boşanma oranı evlilik düşüncesinde ve hazırlığı içinde olan gençlerin olumsuz şekilde etkilenmesine ve evlilikten korkmalarına neden olabilmektedir¹⁴. Bu çalışmada ise öğrencilerin %59.9'unun evlilikten korkmadığı sonucu elde edilmiştir.

Çalışmada öğrencilerin %63'ü kadına yönelik şiddetin evlilikten soğumasına neden olduğunu ifade etmişlerdir. Bu durum evlilikte yaşanan şiddetin bireylerde yarattığı psikolojik etki ve bunun davranışa yansımaları ile açıklanabilir.

Hemşirelik ve ebelik öğrencileri ile yapılan bu çalışmada öğrencilerin evlilik tutumlarının olumlu olduğu bulunmuştur. İlgili çalışmalarda çalışmamıza benzer bir şekilde üniversite öğrencilerinin, evlilik ve aile yaşamına karşı duyarlı oldukları ve olumlu baktıkları, olumlu tutuma sahip oldukları belirlenmiştir^{11,13,29}. Öğrencilerin evliliğe yönelik tutumlarını cinsiyet, anne-babalarının mutluluk durumları, evlilikten korkma durumları, kadın ve erkeğe ilişkin ideal evlenme yaşı ile ilgili görüşleri, ailelerinin nikah durumları ve nikaha ilişkin görüşlerinin etkilediği ancak bunlardan en fazla öğrencilerin anne-babalarının mutlu olması, evlilikten korkmama ve anne-babalarının hem resmi

hem de dini nikâhlı olma durumlarının etkilediği bulunmuştur.

Çalışmada, erkek öğrencilerin kadın öğrencilere göre evliliğe daha olumlu baktıkları görülmüştür. Kadınların evliliğe erkeklere göre daha olumsuz bakmaları, geleneksel aile yapısındaki değişimlere, kadınların eğitim düzeylerinin yükselmesine, çalışma hayatına atılma oranlarının artmasına, ekonomik bağımsızlık oranlarındaki artışa, mezuniyet sonrası kariyer planlarındaki artışa, bilim ve teknolojiye bağlı küreselleşme ve gittikçe artan bireyselleşmeye bağlanabilir^{22,24}.

Gençlerin evliliğe ilişkin tutumlarının, onların çocuk olarak yaşadıkları aile ortamından çoğunlukla etkilediği varsayılmaktadır. Jennings ve ark.³⁰ tarafından eşler arasındaki çatışmanın üniversite öğrencilerinin bazı psikolojik değişkenleriyle olan ilişkisini incelemek amacıyla yapılan çalışmada, gençlerin ebeveynleri arasındaki algıladıkları çatışma arttıkça evliliğe karşı olumsuz tutumlarının arttığı bulunmuştur. Bu çalışmada da benzer şekilde^{26,27,30} anne babaları mutsuz olan öğrencilerin, anne-babaları mutlu olan öğrencilere göre evliliğe daha olumsuz baktıkları görülmüştür.

Evlilikten korkmayan öğrencilerin, evlilikten korkan öğrencilere göre evliliğe daha olumlu baktıkları görülmüştür. Literatürde, öğrencilerin evlilikten korkma nedenleri, evliliğin getirdiği yeni rol ve sorumluluklardan kaçınma, sosyo-ekonomik kaygılar, bağımsızlık ve bireysellik konusunda kaygı ve aile içi şiddet oranlarındaki artış şeklinde belirlenmiştir^{3,22,24}.

Anne-babaları hem resmi hem dini nikâhlı olan öğrencilerin puan ortalamalarının, anne-babaları sadece resmi nikâhlı olan öğrencilerin ve anne-babaları sadece dini nikâhı olan veya hiçbir nikâhı olmayan öğrencilere göre daha yüksek olduğu görülmektedir. Evlilikteki müşterek ve meşru hayatın hukuki boyutunu oluşturan resmi nikâh ve yaşanan toplumun değerleri arasında bulunan dini nikâhın olması, öğrencilerin evliliğe olan bakış açısını olumlu yönde etkileyebilmektedir^{20,25,27}.

Öğrencilerin evliliğe yönelik tutumlarını; bölüm, sınıf, yaşanan bölge ve ailenin gelir durumunun etkilemediği görülmüştür. Bu durum örneklem grubunun yaş, cinsiyet gibi sosyoekonomik ve bölgesel farklılıklardan kaynaklanabilir. Bu araştırma Çukurova Üniversitesi Sağlık Bilimleri Fakültesi Ebelik ve Hemşirelik Bölümü öğrencileri ile sınırlandırılmıştır.

Araştırma sonucunda hemşirelik ve ebelik öğrencilerinin, evliliğe yönelik olumlu tutuma sahip oldukları ve evlilik tutumlarının kendileri ve aileleri ile ilgili çeşitli değişkenlerden etkilendiği görülmüştür. Evlilik tutumlarının en çok anne-babanın mutluluğu, nikahlı olma durumları ve öğrencilerin evliliğe ilişkin korkuları etkilemiştir.

Bu bulguların ışığında; hemşirelik ve ebelik öğrencilerinin evliliğe üniversitelerde uzman kişiler tarafından, evliliğe ilişkin konferans, seminer, panel, kongre gibi bilimsel etkinliklerin düzenlenmesi ve evlilik için önemli olan parametrelerin oluşmasında etkili olan faktörlerin analizleri yapılarak, kişilerarası iletişim ve problem çözme becerilerinin evlilikteki önemine ilişkin farkındalık çalışmalarının yapılması önerilebilir.

Toplumda var olan geleneksel kadın erkek rollerine karşı eşitlikçi bir yaklaşımı sağlayacak, evlilik ve aile yaşamına yönelik eğitim programlarının hazırlanması ve hemşirelik ve ebelik öğrencilerinin evliliğe yönelik değer yargıları ile toplumsal cinsiyet bakış açılarını belirlemek için daha geniş çaplı çalışmaların planlanması önerilir.

Yazar Katkıları: Çalışma konsepti/Tasarımı: MA, ŞGS; Veri toplama: MA; Veri analizi ve yorumlama: MA, COK, MÖ; Yazı taslağı: MA, ŞGS; İçerinin eleştirel incelenmesi: MA, COK, ŞGS, MÖ; Son onay ve sorumluluk: MA, ŞGS, COK, MÖ; Teknik ve malzeme desteği: -; Süpervizyon: MA, ŞGS, COK; Fon sağlama (mevcut ise): yok.

Bilgilendirilmiş Onam: Katılımcılardan yazılı onam alınmıştır.

Hakem Değerlendirmesi: Dış bağımsız.

Çıkar Çatışması: Yazarlar çıkar çatışması beyan etmemişlerdir.

Finansal Destek: Yazarlar finansal destek beyan etmemişlerdir.

Yazarın Notu: Bu çalışma, 19-21 Ekim 2017 tarihleri arasında Girne/Kuzey Kıbrıs 'da düzenlenen 4. Eğitimde Güncel Konular Küresel Konferansı'nda sözel bildiri olarak sunulmuştur.

Author Contributions: Concept/Design: MA, ŞGS; Data acquisition: MA; Data analysis and interpretation: MA, COK, MÖ; Drafting manuscript: MA, ŞGS; Critical revision of manuscript: MA, COK, ŞGS, MÖ; Final approval and accountability: MA, ŞGS, COK, MÖ; Technical or material support: -; Supervision: MA, ŞGS, COK; Securing funding (if available): n/a.

Informed Consent: Written consent was obtained from the participants.

Peer-review: Externally peer-reviewed.

Conflict of Interest: Authors declared no conflict of interest.

Financial Disclosure: Authors declared no financial support

Acknowledgement: This study was presented as a verbal presentation in the 4th Global Conference on Current Issues in Education held in Girne / North Cyprus between 19-21 October 2017.

KAYNAKLAR

1. Fergus J. Sex and social life in Austen's Novels. In Reading on Jane Austen. (Ed. Bruno Leone):60-9. San Diego, Greenhaven Press, 1997.
2. Turgut M. Türkiye'de Evlilik Tercihleri. Ankara, T.C.

- Aile ve Sosyal Politikalar Bakanlığı, 2015.
3. Gökengin D, Yamazhan T, Ozkaya, D, Aytuğ Ş. Sexual knowledge, attitudes and risk behaviors of students in Turkey. *J Sch Health*. 2003;73:258-63.
  4. Akar T, Aksakal FN, Demirel B, Durukan E, Özkan S. The prevalence of domestic violence against women among a group woman: Ankara, Turkey. *J Fam Violence*. 2010;25:449-60.
  5. Avcı ÖH. Problems, university students experience in their relationship and topics they want to be educated on before marriage. *Ege Eğitim Dergisi*. 2014;15:279-99.
  6. Langeroodi R, Masoud A, Masoud H. The investigation of biological and psychological of marriage criteria from the view points of Iranian University students with that of their parents. *Procedia Soc Behav Sci*. 2011;28:406-10.
  7. Kılıç D, Kaygusuz C, Bağ B, Tortumluoğlu G. Üniversites öğrencilerinin eş seçimine ve evliliğe ilişkin görüşleri. *Sağlık ve Toplum Dergisi*. 2007;17:32-42.
  8. Yıldırım İ. Üniversite öğrencilerinin eş seçme kriterleri. *Türk Psikolojik Danışma ve Rehberlik Dergisi*. 2007;3(27):15-30.
  9. Bacanlı H. Eş tercihleri. *Türk Psikolojik Danışma ve Rehberlik Dergisi* 2001;2(15):7-16.
  10. Pınar G. Üniversite son sınıf öğrencilerinin evliliğe bakış açısı. *Aile ve Toplum* 2008;4(14):49-60.
  11. Mahaffy Kimberly A, Sally K. Ward. The gendering of adolescents' childbearing and educational plans: reciprocal effects and the influence of social context. *Sex Roles*. 2002;46:403-17.
  12. Lawrence E, Bradbury TN. Trajectories of change in physical aggression and marital satisfaction. *J Family Psychol*. 2007;21:236-47.
  13. Bener Ö, Günay G. Gençlerin evlilik ve aile yaşamına ilişkin tutumları. *Karabük Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*. 2013;2:1-27.
  14. Bayoğlu F, Abdullah İ. İnönü evlilik tutum ölçeği: geçerlik ve güvenilirlik analizleri. *Ege Eğitim Dergisi*. 2014;15:397-415.
  15. Koroğlu T. Üniversite gençliğinin evlilik, aile ve boşanma konusundaki düşünce ve görüşleri üzerine sosyolojik bir araştırma (Yüksek lisans tezi). Karabük, Karabük Üniversitesi, 2013.
  16. Ondaş B. Üniversite öğrencilerinin evlilik ve eş seçimiyle ilgili görüşlerinin incelenmesi (Yüksek lisans tezi). Ankara, Gazi Üniversitesi, 2007.
  17. Usluoğlu F, Atıcı M, Avcıbay-Vurğaç B. Kadınların eş seçimleri hakkındaki görüşleri: Nitel bir çalışma. *International Journal of Human Sciences*. 2015;12:1484-502.
  18. Arlı M, Nazik H. Bilimsel Araştırmaya Giriş. Ankara: Gazi Kitabevi, 2001.
  19. Yazıcıoğlu Y, Erdoğan S. SPSS Applied Scientific Research Methods. Ankara, Detay Publishing, 2004.
  20. Gazioğlu AEİ. Genç yetişkinlerin evlilik ve aile hayatına ilişkin görüşlerinin değerlendirilmesi. *M.Ü. Atatürk Eğitim Fakültesi Eğitim Bilimleri Dergisi*. 2006;23:107-23.
  21. Türkarıslan N, Yurtkuran S. Üniversite Son Sınıf Öğrencilerinin Evliliğin Kuruluşuna İlişkin Görüş Ve Düşünceleri. Ankara, Aile ve Sosyal Araştırmalar Genel Müdürlüğü Yayınları, 2007.
  22. Tezcan S, Yadıgar C. Türkiye'de 20. Yüzyılın son çeyreğinde kadınlarda ilk evlenme yaşı değişimi ve günümüz evlilik özellikleri. *Nufusbil Derg*. 2004;26:15-34.
  23. Türkiye İstatistik Kurumu. Nüfus ve Vatandaşlık İşleri Genel Müdürlüğü Evlenme Boşanma İstatistikleri. Ankara, Türkiye İstatistik Kurumu, 2011.
  24. Yüksel Kaptanoğlu İ, Çavlin A, Akadlı Ergöçmen B. Türkiye Nüfus ve Sağlık Araştırmaları. Ankara, Hacettepe Üniversitesi Nüfus Etütleri Enstitüsü 2013.
  25. Koesten J. Family communication patterns, sex of subject, and communication competence. *Commun Monogr*. 2004;71:226-44.
  26. Vefikuluçay D, Zeyneloğlu S, Eroğlu K, Taşkın L. Kafkas Üniversitesi son sınıf öğrencilerinin toplumsal cinsiyet rollerine ilişkin bakış açıları. *Hacettepe Üniversitesi Sağlık Bilimleri Fakültesi Hemşirelik Dergisi*. 2007;14:26-38.
  27. Yalçın H, Arslan Kılıçoğlu E, Acar A. Gençlerin evlilik ve toplumsal cinsiyet rollerine ilişkin tutumları *Journal of International Social Research*. 2017;52:852-65.
  28. Kargı E, Akman B. Üniversiteli gençlerin bakış açısıyla aile içi sorunlar. *Toplum ve Sosyal Hizmet*. 2007;18(1):31-8.
  29. Karadağ S. Kırgızistan Üniversite öğrencileri arasındaki flört, evliliğe bakış ve evlilik hazırlıkları. *Manas Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*. 2006;16:207-18.
  30. Jennings A M, Salts C, Smith T A. Attitudes toward marriage: effects of parental conflict, family structure, and gender. *J Divorce*. 1992;17:67-80.